

Socialnämndens vårbokslut 2018

Fastställd av socialnämnden 2018-05-14, §

Dokumenttyp: Redovisande dokument, Bokslut

Fastställd av: Socialnämnden

Beslutsdatum: 2018-05-14

Diarienummer: SN

Gäller för: Socialnämnden

Innehåll

Verksamhet.....	2
Socialnämndens huvudsakliga verksamhet	2
Fokusområden och uppdrag från kommunfullmäktige.....	4
Hur nämnden fullgör kommunfullmäktiges uppdrag.....	4
Hur socialnämnden arbetar med kommunfullmäktiges mål och indikatorer	6
Internkontrollplan	12
Omedelbar åtgärd.....	13
Ekonomi	14
Drift.....	14
Investeringar.....	15
Personal.....	16
Personal och kompetensförsörjning.....	16
Personalsammansättning.....	16
Arbetsmiljö.....	17
Arbets-skador och tillbud	17
Sjukfrånvaro	18
Sammanfattande analys av vårbokslutet.....	19

Bilaga 1. Uppföljning av internkontrollplan 2018

Bilaga 2. Redovisning av hur nämnden arbetar med att hantera underskottet för 2017

Socialnämndens vårbokslut 2018

Verksamhet

Socialnämndens huvudsakliga verksamhet

Socialnämnden ansvarar för kommunens verksamhet inom individ- och familjeomsorg och arbetsmarknadsfrågor. Inom dessa områden ger socialnämnden insatser i form av råd, service och stöd till barn, ungdomar, vuxna samt familjer. Nämnden arbetar med myndighetsutövning som styrs av flera lagar- exempelvis socialtjänstlag (SoL), lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) och lag om vård av missbrukare i vissa fall (LVM).

Årets första fyra månader har präglats av implementering av den nya organisation som genomfördes vid årsskiftet både utifrån funktionshinderverksamhetens flytt till vård- och äldreomsorgsnämnden (VÄN), men även införandet av ett mer processinriktat arbetssätt i kvarvarande organisation. Nya avdelningar har skapats med inriktning mot unga, vuxna och stab med syfte att förbättra samverkan och helhetsyn. Förvaltningen har sedan i höstas haft en situation med många tillfälliga förordnanden på förvaltningsledningsnivå och där är rekryteringsprocessen nu i ett slutskede.

Ett aktivt arbete har bedrivits med syfte att skapa former för införandet av ett systematiskt arbetssätt där förvaltningens samtliga chefer involveras i den månatliga uppföljningen. En samlad månadsuppföljning med fokus på ekonomi, verksamhet, kvalitet och personal har tagits fram. I en komplex verksamhet som den socialförvaltningen bedriver blir detta en viktig faktor för att säkerställa en god ekonomisk hushållning. Den nya modellen med relevanta nyckeltal är framtagen i samarbete med konsult, ekonomifunktion och verksamhet där ekonomistyrningen tydliggörs. Månadsanalysen infördes med start mars månad och rapporteras till kommunstyrelsen.

Enligt beslut i kommunstyrelsen, 2018-02-05, § 4, ska samtliga nämnder redogöra för sin plan och sitt arbete med demokratifrågor. Hur nämnden arbetar med området redogörs under avsnittet *Hur nämnden fullgör kommunfullmäktiges uppdrag* där ett av uppdragen är *Att stärka och utveckla demokratin och att i lämpliga former använda sig av medborgardialog.*

Socialnämndens verksamheter fortlöper till stora delar enligt plan. Följande avvikelser från plan noteras:

- Den rådande bostadsituationen är en fortsatt utmaning, vilket även beskrevs som en risk i socialnämndens *Flerårsstrategi 2018-2020*. I dagsläget tvingas förvaltningen besluta om biståndsinsatser till följd av bostadsbristen, vilket medför

att kommunens resurser inte kan nyttjas på bästa sätt. Det gäller framför allt grupperna ensamkommande barn och ungdomar, personer som utsatts för våld i nära relationer och unga vuxna som behöver slussas ut från köpt vård. En mer genomgripande kartläggning kommer att göras. Socialnämnden har i beslut, SN, 2018-04-17, § 42, gett förvaltningen i uppdrag att beskriva konsekvenser och kostnader som påverkar nämndens verksamhet till följd av kommunens generella bostadsbrist.

- Förvaltningen ser även att kostnaderna för köpt vård vuxen är högre än prognosticerat, vilket också till viss del kan ses som ett resultat av den rådande bostadsbristen. Här rör det sig framförallt om placeringar för målgruppen som är bostadslösa men som på grund av missbruk och vissa fall även psykisk ohälsa, straffat ut sig från den ordinarie bostadsmarknaden. Målgruppen uppfyller heller ej kraven för boende i vårdkedjan. Förvaltningen ser ett behov av att utreda detta vidare och en kartläggning har inletts för att försöka finna nya lämpliga och effektiva lösningar.
- Antal orosanmälningar barn och unga är fortsatt höga och beräknas vara lika höga som föregående år. Volymerna har framförallt medfört fler familjehemsplaceringar än beräknat under årets första månader. För att arbeta ännu mer aktivt med förebyggande insatser för barn och ungdomar har insatsen familjebehandlare förstärkts.
- Migrationsverket meddelade i början av året att de minskar ersättningen från den 1 juli 2018 för ungdomar som fyller 20 respektive 21 år. Den oförutsedda minskningen innebär att förvaltningen nu prognosticerar ett underskott för verksamheten ensamkommande barn och ungdomar. Alternativa lösningar söks aktivt.
- Ytterligare en faktor som bidrar till minskade intäkter är internfakturering från vård- och äldreomsorgsnämnden som inte kommit igång med anledning av att gemensamma rutiner ännu inte arbetas fram. Oklarheter kring gränsdragningen mellan förvaltningarna kommer att utredas och osäkerhetsfaktorn det innebär prognosmässigt, kommer enligt anvisning från Kommunledningskontoret att läggas kommuncentralt.

Det pågår ett intensivt arbete i förvaltningen för att genom intern samverkan utveckla arbetsätt i syfte att uppnå effektivitet samt och göra rätt prioriteringar utifrån behov och ekonomi. Den nya mindre organisationen ger bättre förutsättningar för ett sammanhållet arbete i det komplexa uppdrag som åligger förvaltningen.

Fokusområden och uppdrag från kommunfullmäktige

I kommunfullmäktiges Flerårsstrategi 2018-2020 identifieras följande fokusområden för socialnämnden:

- Förebyggande insatser för barn och ungdomar ska prioriteras
- Förebyggande insatser mot våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld ska prioriteras
- Åtgärder för minskad droganvändning ska vidtas
- Frivilliginsatser ska stimuleras och utvecklas

I socialnämndens Flerårsstrategi 2018-2020 beskrivs hur nämnden/förvaltningen fullgör kommunfullmäktiges fokusområden. Arbetet fortskrider enligt plan.

Kommunfullmäktige har gett socialnämnden och utbildningsnämnden i uppdrag:

- att planera och verkställa en flytt av arbetsmarknadsenheten och därtill tillhörande uppgifter från socialnämnden till utbildningsnämnden till den 1 januari 2019

Kommunfullmäktige har gett samtliga nämnder i uppdrag:

- att aktivt verka för och genomföra Flerårsstrategins utpekade vilja
- att reducera sin centrala administration och föreslå möjligheter till förvaltningsövergripande effektiviseringar
- att stärka och utveckla demokratin och att i lämpliga former använda sig av medborgardialog
- att kommunal administration fortsatt ska minska genom smartare och effektivare arbetssätt där nya lösningar inom teknik prioriteras
- att aktivt arbeta fram nya arbetssätt, metoder och teknik där medel från innovationsfonden ska användas

Hur nämnden fullgör kommunfullmäktiges uppdrag

Att planera och verkställa en flytt av arbetsmarknadsenheten och därtill tillhörande uppgifter från socialnämnden till utbildningsnämnden till den 1 januari 2019

Ett möte med nämndernas presidium är inplanerat för att skapa en samstämmighet kring uppdraget. En arbetsgrupp har också utsetts med representanter från båda förvaltningarna.

Att aktivt verka för och genomföra Flerårsstrategins utpekade vilja

Socialförvaltningen arbetar aktivt med att omhänderta fokusområden, uppdrag och åtaganden i arbetsplaner i förvaltningen samt i de så kallade chefsöverenskommelserna.

Att reducera sin centrala administration och skapa möjligheter till förvaltningsövergripande effektiviseringar

En reduktion av den centrala administrationen har genomförts under 2017, vilket avser centrala funktioner såsom administratörer, utvecklingsledare, controller och chefer. Under 2018 kommer fokus att ligga på att digitalisera och automatisera processer för en effektivare verksamhet, vilket på sikt kan möjliggöra ytterligare reduktion av den centrala administrationen.

Att stärka och utveckla demokratin och att i lämpliga former använda sig av medborgardialog

Socialförvaltningen arbetar fortsatt aktivt med att utveckla brukarråd i syfte att öka brukarnas inflytande. Under 2017 har det införts gemensamma brukarråd inom samtliga av de verksamheter som möjliggör detta. Metodutvecklare inom socialpsykiatri har utbildats inom området för att ytterligare utveckla arbetssättet och fler utbildningsinsatser är planerade. Ambitionen är att antal brukarråd ska öka under 2018 och att fler brukarråd ska kunna hållas helt av brukarna själva utan inblandning av personal.

I enheternas arbetsplaner finns också aktiviteter i syfte att öka brukares delaktighet i beslut och insatser. Exempel är aktiviteter i syfte att öka delaktighet i genomförandeplaner och öka andelen barn som görs delaktiga i utredningens avslut. Förvaltningen undersöker möjligheten att införa dokumentationsmodellen IBIC (Individens behov i centrum) som är ett behovsriktat och systematiskt arbetssätt för arbete med vuxna personer oavsett ålder eller funktionsnedsättning utifrån socialtjänstlagen. Arbetssättet inkluderar i hög grad brukare i deras egen planering.

I samtliga av förvaltningens gruppverksamheter genomförs utvärdering regelbundet där deltagarna får möjlighet att lämna sina synpunkter för att på så sätt kunna påverka verksamhetens utformning. Förvaltningens arbetsmarknadsenhet arbetar även aktivt på att fler brukare lämnar in enkät vid utskrivning för att få del av synpunkter och fånga upp förbättringsområden.

Socialförvaltningen planerar att delta i de årliga brukarundersökningarna inom myndighetsutövning Individ- och familjeomsorg och funktionshinderområdet (socialpsykiatri) under hösten 2018.

Att kommunal administration fortsatt ska minska genom smartare och effektivare arbetssätt där nya lösningar inom teknik prioriteras

Förvaltningen undersöker möjligheten att effektivisera administrativa processer såsom digital hantering av sekretesshandlingar till AU/nämnd och digitalt skickande av sekretesshandlingar samt socialregisterutdrag. Arbetet sker med stöd av kommunens IT-enhet. Genom en digitalisering av processerna förväntas nyttoeffekter i form av effektivare arbetssätt men även ökad följsamhet gentemot GDPR.

Förvaltningen håller även på att planera för en hållbar satsning på digital medarbetare genom en processtyrd robotautomatisering och artificiell intelligens med planerad start hösten 2018. Syftet är att frigöra tid för värdeskapande socialt arbete men förväntas även stärka attraktiviteten som arbetsgivare och säkra förvaltningens förmåga att möta morgondagens behov av välfärdstjänster.

Att aktivt arbeta fram nya arbetssätt, metoder och teknik där medel från innovationsfonden ska användas

Socialnämnden antog *Digital Färdplan för socialförvaltningen 2017- 2020*, 2016-12-20, § 127. För att verkställa den digitala färdplanen har medel ansökts om och beviljats ur innovationsfonden. Kommunstyrelsen beviljade, 2017-10-09, § 182, socialnämnden 1 350 tkr från innovationsfonden för att användas till digitala utvecklingsalternativ.

Ansökan avsåg medel för digitaliserat försörjningsstöd, Tieto Lifecare – en gemensam lösning för socialtjänst, Hypergene integration mot Tieto IFO samt digital tidsbokningsfunktion till socialtjänstens reception. Arbetet har påbörjats under 2017 och kommer att pågå fram till delårsbokslutet 2019.

De planerade aktiviteterna inom ramen för beviljade medel från innovationsfonden fortskrider enligt plan. Under årets första fyra månader har medel från innovationsfonden använts till införande av Tieto Lifecare inom enheterna familjerätt, stöd- och försörjningsenhet samt enheten för vuxenstöd. Förväntade nyttoeffekter är:

- ett modernt användargränssnitt
- processtöd (ex flöde inom familjerätt)
- systemet är enkelt att använda och lära sig vilket spar handläggartid och upplärningstid samt stödjer ett framtida mobilt arbetssätt (ex mobilt bank-id eller kort för säker inloggning).

Vidare har medel från innovationsfonden använts till en smart e-tjänst till stöd- och försörjningsenhet vilken lanseras under maj månad där de förväntade nyttoeffekterna är:

- modern e-tjänst gör det lätt och enkelt att söka ekonomiskt bistånd
- den sökande kan följa sitt ärende via "Mina sidor"
- digitalt inlämnade biståndsansökningar går direkt in i Tieto Lifecare vilket möjliggör en digitalisering av arbetsprocessen

Hur socialnämnden arbetar med kommunfullmäktiges mål och indikatorer

Utifrån socialnämndens väsentlighets- och riskanalys har socialnämnden formulerat fem åtaganden, vilka har kopplats till fyra av de prioriterade målen (mål 1,2,3,5) där även två av fokusområdena speglas i åtagandena. Socialnämnden har också arbetat fram åtaganden kopplade till ytterligare fyra prioriterade mål som sedan har formulerats till åtaganden för förvaltningen. Till varje åtagande har det tagits fram ett tydligt mätbart nyckeltal.

Vid tiden för vårbokslutet konstateras att nämndens åtaganden med tillhörande nyckeltal kopplat till kommunfullmäktiges mål 1, 8 och 11 är uppfyllda. Resterande åtaganden bedöms kunna uppfyllas under året.

Förvaltningens åtaganden är nedbrutna i en mängd olika aktiviteter, vilka redovisas och följs upp kontinuerligt i arbetsplaner och i chefsöverenskommelser.

Prioriterat mål 1	I Alingsås är det tryggt, säkert och välkomnande
Indikator:	Medborgarnas upplevelse av hur tryggt det är i kommunen ska förbättras
Socialnämndens åtagande:	Socialnämnden åtar sig att vidta förebyggande åtgärder vad gäller våld i nära relationer Socialnämnden åtar sig att vidta förebyggande åtgärder för barn och ungdomar
Socialförvaltningens åtagande:	Socialförvaltningen åtar sig att arbeta förebyggande med våld i nära relationer och barn och ungdomar genom att öka personalens kompetens kring våld i nära relationer
Nyckeltal:	Minst två utbildningsåtgärder genomförs i syfte att öka kompetensen kring våld i nära relationer

Redovisning av aktiviteter inom ramen för åtagandet

En ökad kompetens i förvaltningen kring våld i nära relationer och hedersrelaterat våld förväntas ge effekter på det förbyggande arbetet för såväl barn och ungdomar som för våld i nära relationer, vilka också är särskilda fokusområden för nämnden. I socialnämndens flerårsstrategi 2018-2020 beskrivs hur nämnden arbetar med kommunfullmäktiges fokusområden.

From 1 mars har förvaltningen inrättat en ny förvaltningsövergripande funktion i form av samordnare för våld i nära relationer i syfte att samordna, driva och stärka förvaltningens arbete inom området. Utöver planerade aktiviteter i beslutat handlingsprogram 2017- 2021 för våld i nära relationer, SN 2017-12-14, § 130, och förvaltningens handlingsplan för 2017- 2018, kommer samordnaren under året att fokusera på att kartlägga utvecklingsbehoven i förvaltningen och tillsammans med en intern samverkansgrupp för våld i nära relationer prioritera satsningar och utvecklingsområden för de kommande åren.

Hittills i år har utbildningar genomförts med inriktning på fördjupad kunskap gällande digitaliserat våld och barn som bevittnat våld. Utöver det har en basutbildning för nyanställda med fokus på hedersrelaterat våld genomförts. En extern samverkansgrupp med representanter från andra myndigheter och frivilligorganisationer i kommunen arbetar vidare med att utveckla insatstrappor för våldsutövare och våldsutsatta, för att skapa en

ökad struktur för samverkan över professionsgränserna. Rutiner för handläggning och flöde av ärenden har utvecklats och reviderats.

Under året planeras fler kompetenssatsningar inom kunskapsområdet hedersrelaterat våld. Initiativ har även tagits till att eventuellt genomföra en delregionalkonferens i Alingsås i samverkan med Länsstyrelserna i Västra Götaland och Östergötland (som har ett nationellt uppdrag och kompensentrum gällande hedersrelaterat våld) med fokus på hedersrelaterat våld.

Förvaltningen har gått med i ett treårigt projekt som leds av forskare från Psykologiska institutionen i Göteborg, Institutionen för Socialvetenskap, Ersta Sköndal Bräcke Högskola samt Sociologiska institutionen vid Uppsala Universitet. Projektet heter *iRisk* (Insatser, risk och skyddsbedömningar för våldsutsatta barn) och riktar sig till handläggare inom socialtjänstens barn- och familjeverksamheter med myndighetsutövning. Förväntad effekt av att delta i projektet är att genom strukturerade intervjuer i barnavårdsärenden, där barn utsatts eller bevittnat våld mellan närstående vuxna, bättre kunna belysa och ge barnen en röst kring vad de varit med om samt bättre kunna bedöma vilka beslut som behöver tas om stöd eller andra åtgärder i barnavårdsärenden.

Prioriterat mål 2	I Alingsås finns goda möjligheter till arbete och företagande
Indikator:	Självförsörjningsgraden ska öka
Socialnämndens åtagande:	Socialnämnden åtar sig att öka förutsättningarna för nyanländas integration
Socialförvaltningens åtagande:	Socialförvaltningen åtar sig att fler nyanlända tillsätts på extratjänster
Nyckeltal:	50% av de tillsatta extra tjänsterna går till nyanlända

Redovisning av aktiviteter inom ramen för åtagandet

Genom att öka antalet nyanlända på extratjänster avser nämnden skapa möjligheter till att förbättra nyanländas integration i arbetslivet.

Under perioden januari till april har totalt nio extratjänster tillsatts, varav två av dem har gått till nyanlända (22 %). Åtagandet bedöms kunna uppfyllas under året.

Genom att fortsätta att uppmärksamma de nyanlända som finns i olika aktiviteter inom förvaltningens arbetsmarknadsinsatser förväntas antalet nyanlända på extratjänsterna öka. Ett arbete pågår även med att öka omsättningen av de platser förvaltningen har inom etableringsuppdraget där man ser att exempelvis kortare beslutsvägar skulle kunna skapa större genomströmningar och därmed ge fler möjligheter

att matcha personer mot arbetsplatser. Information kring extratjänster ges även regelbundet till respektive HR avdelning.

Prioriterat mål 3	I Alingsås finns det attraktiva boendemöjligheter
Indikator:	Medborgarnas nöjdhet med bostadssituationen i kommunen ska förbättras
Socialnämndens åtagande:	Socialnämnden åtar sig att arbeta för att svagare grupper inkluderas på bostadsmarknaden
Socialförvaltningens åtagande:	Socialförvaltningen åtar sig att verka för att fler sociala kontrakt övergår till förstahandskontrakt efter 12 månader
Nyckeltal:	75 % av de sociala kontrakten ska övergå i förstahandskontrakt efter 12 månader

Redovisning av aktiviteter inom ramen för åtagandet

Genom att öka antalet överlåtelser av andrahandskontrakt till förstahandskontrakt avser nämnden höja medborgarnas nöjdhet med sin bostadssituation. För perioden januari till april har fyra av totalt 17 kontrakt överlåtits (24 %). Åtagandet bedöms kunna uppfyllas under året.

Varje månad sker en avstämning med mellanhyresvärd, boendesekreterare och enhetschef avseende andrahandshyresgästernas hyresinbetalning och skötsamhet i syfte att tidigt upptäcka behov av stöd och insatser. Besök och hembesök sker alltid vid bristande hyresbetalning, störningsanmälan och liknande.

Prioriterat mål 4	I Alingsås råder god ekonomisk hushållning grundad på effektiv resursanvändning
Indikator:	Avvikelse mellan redovisade nettokostnader och referenskostnader ska minska
Socialnämndens åtagande:	Socialnämnden åtar sig att vidta åtgärder så att nettoavvikelsen minskar
Socialförvaltningens åtagande:	Socialförvaltningen åtar sig att analysera IFO nettokostnadsavvikelse och säkerställa rapporteringen till Räkenskapssammandraget (RS)
Nyckeltal:	Genomförd analys av IFO nettokostnadsavvikelse

Redovisning av aktiviteter inom ramen för åtagandet

Inrapporteringen till RS (Räkenskapssammandraget) har säkerställts efter genomgång av ekonom och ekonomiansvarig. Korrekt inrapportering medför att underlaget för måttet IFO

nettokostnadsavvikelse är riktigt.

En analys av själva nettokostnadsavvikelsen kommer att göras i början av hösten.

Prioriterat mål 5 I Alingsås bygger välfärden på god service, hög kvalitet och tillgänglighet

Indikator: Nöjd medarbetarindex ska höjas
Sjukfrånvaron i kommunen ska minska

Socialnämndens åtagande: Socialnämnden åtar sig att verka för en god och hållbar arbetsmiljö

Socialförvaltningens åtagande: Socialförvaltningen åtar sig att minska sjukfrånvaron

Nyckeltal: Minskad sjukfrånvaro

Redovisning av aktiviteter inom ramen för åtagandet

Socialnämnden åtar sig att verka för en god och hållbar arbetsmiljö, vilket ska uppfyllas genom nämndens arbetsmiljömål; att sänka sjukfrånvaron. Målsättningen är att sänka sjukfrånvaron ner till 7 % vid årets slut.

Förvaltningens aktiviteter för att sänka sjukfrånvaron beskrivs närmare under *Personal*, avsnitt *Arbetsmiljö*.

Prioriterat mål 6 I Alingsås finns det valfrihet och självbestämmande

Indikator: Antalet verksamheter som omfattas av lagen om valfrihetssystem ska bli fler

Socialnämndens åtagande: Socialnämnden åtar sig att verka för en högre grad av valfrihet och självbestämmande

Socialförvaltningens åtagande: Socialförvaltningen åtar sig att utreda om det finns verksamheter som kan omfattas av lagen om valfrihetssystem

Nyckeltal: Genomförd utredning

Redovisning av aktiviteter inom ramen för åtagandet

En utredning är planerad att genomföras och presenteras för socialnämnden under hösten 2018.

Prioriterat mål 8	I Alingsås ger utbildning kunskaper för en dynamisk grund
Indikator:	Andelen elever i åk 9 med behörighet till gymnasieskolan ska öka
Socialnämndens åtagande:	Socialnämnden åtar sig att ha fortsatt god samverkan med skolan
Socialförvaltningens åtagande:	Socialförvaltningen åtar sig att säkerställa att samverkansformen <i>Samtidigt</i> erbjuds alla högstadieskolor inom Alingsås kommun
Nyckeltal:	Andel högstadieskolor inom <i>Samtidigt</i> ska öka

Redovisning av aktiviteter inom ramen för åtagandet

En ökad samverkan med skolan förväntas skapa bättre förutsättningar för att tidigt fånga upp barn och ungdomar som riskerar att gå ut grundskolan med ofullständiga betyg.

Aktiviteter i arbetsplaner har resulterat i att samtliga högstadieskolor i kommunen, även friskolorna, numera med i *Samtidigt* där även särskilt utsedda kontaktpersoner från socialförvaltningen för respektive skola har utsetts. Vidare finns aktiviteter i arbetsplan som säkerställer att varje barn som är placerade i familjehem ska lyftas inom *Samtidigt* en gång per termin.

Prioriterat mål 11	I Alingsås skapar vi goda livsmiljöer genom långsiktigt hållbar utveckling
Indikator:	Andelen hushållsavfall som återvinns genom materialåtervinning ska öka
Socialnämndens åtagande:	Socialnämnden åtar sig verka för att verksamheterna inom socialförvaltningen källsorterar
Socialförvaltningens åtagande:	Socialförvaltningen åtar sig att skapa förutsättningar för källsortering
Nyckeltal:	Minst 50 % av förvaltningens verksamheter ska källsortera vid årets slut

Redovisning av aktiviteter inom ramen för åtagandet

Genom att införa källsortering inom socialförvaltningens verksamheter avser nämnden bidra till att uppnå målet att skapa goda livsmiljöer genom långsiktigt hållbar utveckling. Förvaltningen har även blivit *Kranmärkt* under mars månad genom att ta ställning för att välja kranvatten framför flaskvatten, vilket också avser bidra till uppfyllande av målet.

Ett intensivt arbete med att införa källsortering inom förvaltningens verksamheter har skett under årets första månader. Exempel på aktiviteter i arbetsplaner är att kontakta

fastighetsägare för att möjliggöra källsortering, köpa in källsorteringskärl eller iordningställa befintlig källsorteringsplats, skapa instruktionsbilder, införa information kring källsortering i introduktionsmaterial vid inflytt i boenden samt fortsätta att uppmuntra våra brukare att källsortera och påminna vid husmöten.

Av totalt 16 av förvaltningens verksamheter har 12 infört källsortering, vilket motsvarar 75 % av verksamheterna. De övriga fyra verksamheterna har påbörjat arbetet. Det visar på att förvaltningens arbete har gett ett resultat som överstiger förväntat resultat på 50 % vid årets slut.

Internkontrollplan

Samtliga kontroller för identifierade kontrollmoment har påbörjats förutom den identifierade risken att EU:s dataskyddsförordning inte följs. Förordningen, GDPR, träder i kraft 2018-05-25.

Socialnämndens *Internkontrollplan 2018* innehåller fyra kvarvarande kontrollpunkter/identifierade risker från 2017 års internkontrollplan. *Handlingsplan för 2017 års internkontrollpunkter* upprättades och godkändes av nämnden 2017-12-14, § 129. Uppföljning av handlingsplanen redovisas i samband med vårbokslutet.

Kontrollpunkter enligt handlingsplanen:

- att nettokostnadsavvikelser är felaktiga
- att prognoser är felaktiga
- att ekonomiska rutiner inte är dokumenterade
- att felaktiga utbetalningar av försörjningsstöd kan ske

Kontrollmomenten enligt handlingsplanen bedöms vara genomförda.

Kontrollpunkter/identifierade risker som kommer att redovisas vid del- och årsbokslut:

- att personal med rätt kompetens inte kan rekryteras
- att rutiner för hot och våld inte omfattar alla verksamheter eller efterföljs
- att verksamhetssystemen inte ger rätt stöd i processerna
- Kontrollen att EU:s dataskyddsförordning följs kommer, enligt *Internkontrollplan 2018*, att göras både inför årsbokslutet och inför delårsbokslutet 2019.

Kontrollmomenten bedöms vara genomförda vid årets slut och eventuella åtgärder med anledning av kontrollerna är vidtagna.

Uppföljning av internkontrollplan 2018 framgår av bilaga 1.

Socialnämndens ledamöter är delaktiga i framtagandet av internkontrollpunkter genom arbetet med den årliga väsentlighets- och riskanalysen och redovisning för nämnd sker tertialvis i samband med bokslut. Medarbetare görs delaktiga i internkontrollen genom vissa kontrollmoment samt att vissa delar av internkontrollplanen återfinns i chefsöverenskommelser och i enheternas arbetsplaner.

Omedelbar åtgärd

Utifrån den väsentlighets- och riskanalys som genomfördes inför socialnämndens *Flerårsstrategi 2018-2020* identifierades ett antal risker. I väsentlighets- och riskanalysen, som ingår som bilaga till nämndens flerårsstrategi, beskrivs respektive riskområdes konsekvenser och hur dessa hanteras. De identifierade riskerna ingår antingen som en internkontrollpunkt i nämndens *Internkontrollplan 2018* eller som ett åtagande kopplat till kommunfullmäktiges mål. I nämndens vårbokslut redogörs för hur respektive åtagande hanteras och internkontrollplanen följs upp.

Ekonomi

Drift

Belopp i tkr	Budget 2018	Vårbokslut 2018	Prognos helår	Avvikelse prognos/budget 2018	Vårbokslut 2017	Differens 2017/2018
Verksamhetens intäkter	60 206	15 330	50 655	-9 551	73 609	-58 279
Personalkostnader	-168 053	-53 792	-162 106	5 947	-138 287	84 495
Lokalhyror	-19 345	-5 917	-19 345	0	-11 350	5 433
Köp av tjänster	-69 305	-23 284	-65 566	3 739	-36 172	12 888
Övriga kostnader	-25 712	-8 854	-25 847	-135	-23 548	14 694
Verksamhetens kostnader	-282 415	-91 847	-272 864	9 551	-209 357	117 510
Verksamhetens nettokostnader	-222 209	-76 517	-222 209	0	-135 748	59 231
Kommunbidrag	222 209	74 070	222 209	0	128 250	-54 180
				0		
Årets resultat	0	-2 440	0	0	-7 498	5 051

Resultat

Förvaltningens resultat för april visar ett underskott på -2 440 tkr. Det beror främst på minskade intäkter inom enheten för ensamkommande barn (1 930 tkr) samt internfakturering som ännu inte är gjord (3 312 tkr). Ett överskott för personalkostnader (2 218 tkr) påverkar också resultatet och beror till del på vakanta tjänster och till del på satsningar som inte kommit igång inom Arbetsmarknadsenheten, Satsning 100.

Årsprognos

Trots det redovisade underskottet beräknas helårsprognosen vara i balans till årsskiftet. Enheten för ensamkommande barn (EKB) bedöms redovisa ett underskott på grund av oförutsedda lägre ersättningsnivåer från Migrationsverket för 20- resp 21-åringar samt tre ungdomar som oförutsett lämnat vården vilket innebär ytterligare minskade intäkter, totalt 1 620 tkr. Arbete pågår med att hitta alternativa lösningar och underskottet bedöms rymmas inom ram.

Prognosavvikelserna för intäkter, personalkostnader och köp av tjänster beror främst på att volymförändringen inom EKB blivit betydligt lägre än vad som var känt när budgeten beslutades.

En utredning kommer inför delårsbokslutet per augusti att ge svar på frågan om hur en gränsdragning för funktionshinderverksamheten mellan vård- och äldreomsorgsnämnden

och socialnämnden kommer att se ut. Den osäkerhetsfaktor det innebär prognosmässigt, kommer enligt anvisning från kommunledningskontoret att läggas kommuncentralt.

Vårbokslut 2017 jämfört med 2018

En omorganisation genomfördes årsskiftet 2017/2018 som innebar att verksamheten för funktionshinder överfördes till vård- och äldreomsorgsnämnden, vilket omöjliggör en jämförelse mellan de två vårboksluten.

Investeringar

Tkr	Budget 2018	Vårbokslut 2018	Prognos helår	Avvikelse prognos/budget 2018	Vårbokslut 2017	Differens 2017/2018
Expansionsinvestering				0		0
Investering X				0		0
-varav exploatering				0		0
Exploatering X				0		0
Imageinvestering				0		0
Investering X				0		0
Reinvestering				0		0
Investering	-1 950	-214	-1 950	0	-1 887	1 673
Anpassningsinvestering				0		0
Investering X				0		0
Totalt utgifter	-1 950	-214	-1 950	0	-1 887	1 673

Beställning är gjord i flera fall där faktura ännu inte inkommit. Årsprognosen bedöms enligt plan. Skillnaden i utfall mot föregående vårbokslut är att förvaltningen förra året hade kostnader för kontorsmöbler och IT-utrustning i samband med den utbyggnad av kontorslokaler som då gjordes.

Personal

Personal och kompetensförsörjning

Personalsammansättning

	Antal	Antal	Antal	Medelålder	Månadsavlönad
	personer	anställningar	årsarbetare		Sysselsättningsgrad (snitt)
AID-struktur	253	260	253,3	45,5	97 %
Administration	67	68	67,3	47,5	99 %
Socialt och kurativt arbete	113	114	112,7	43,2	99 %
Teknikarbete	1	1	0,5	43,0	50 %
Vård- och omsorgsarbete mm	76	77	72,5	47,2	94 %

Antalet årsarbetare inom socialförvaltningen har reducerats från 739 årsarbetare under perioden januari- april 2017 mot 253 årsarbetare under samma period 2018 med anledning av övergången av funktionshinderverksamheten till vård- och äldreomsorgsförvaltningen. Socialförvaltningen består av medarbetare fördelade på 45 olika befattningar. Socialförvaltningen har en genomsnittlig sysselsättningsgrad på 97 % och medelålder på 45 år fördelat över 74,3 % kvinnor och 25,7 % män.

Förvaltningen ser fortsatta svårigheter med att få sökanden till vissa utlysta tjänster, särskilt erfarna socionomutbildade kandidater för arbete med myndighetsutövning. Rekrytering pågår för ytterligare internkonsult, vilket har visat sig vara en tjänst som ses som är attraktiv med många sökanden. Exempel på rekryteringsaktiviteter under årets första månader är deltagande på "Jobbmässan" på Estrad samt på "SPIRA" som är en arbetsmarknadsmässa på Göteborgs universitet. En kompetensförsörjningsstrategi är också påbörjad.

Kompetenssatsningar har genomförts inom våld i nära relationer inklusive hedersrelaterat våld. Vidare genomförs internutbildningar för att möta upp brukare med komplex problematik och som har flera olika diagnoser. Syftet med utbildningsinsatserna är att tillgodose medarbetarnas behov av kompetensutveckling samt kvalitetssäkra de insatser som utförs.

Andel timavlönade

Med anledning av den organisatoriska flytten av funktionshinderverksamheten från socialförvaltningen till vård- och äldreomsorgsförvaltningen vid årsskiftet följde majoriteten av nuvarande socialförvaltningens timavlönade med.

Behovet av timavlönade kvarstår dock inom HVB (hem för vård eller boende) samt för boende inom socialpsykiatri. Övriga enheter inom socialförvaltningen nyttjar en mycket

liten del av timavlönade. Under perioden jan-april 2018 har socialförvaltningen använt timavlönad personal motsvarande 15,2 heltidsarbetare. Som beställningsorsak vid behov av timavlönad personal via Bemanningseenheten anges till största del sjukfrånvaro samt semester.

Andel delade turer

Det finns inga delade turer inom förvaltningen.

Arbetsmiljö

Socialnämnden åtar sig att verka för en god och hållbar arbetsmiljö, vilket ska uppfyllas genom nämndens arbetsmiljömål; att sänka sjukfrånvaron. Målsättningen är att sänka sjukfrånvaron och vid årets slut befinna sig på 7 %.

Förvaltningens HR har tillsammans med förvaltningens chefer påbörjat arbetet med att minska sjukfrånvaro samt öka friskfaktorer i arbetet. Dessa åtgärder bygger på individuella och regelbundna möten mellan chef och HR, så kallade HR-ronder, där fokus i uppstartsprocessen ligger på pågående rehabiliteringsärenden, klara men icke avslutade rehabiliteringsärenden, resultat från "Mätsticka" såväl på individ- som på gruppnivå, samt tillbud och arbetsskador på enheten. Målgruppen för processen är förvaltningens chefer, vilket i sin tur skapar synergieffekter för förvaltningens medarbetare i stort. HR följer upp och redovisar statistik kring sjuktal månatligen i förvaltningsledningsgrupp samt tillsammans med övriga chefer i förvaltningens månadanalys.

Arbetsskador och tillbud

Tabell, antal anmälda tillbud och arbetsskador

Typ	2017	2018	Differens 2017-2018
Tillbud	116	30	-86
Arbetsskador	33	4	-29

Under perioden januari 2018 till och med april 2018 är fyra arbetsskador anmälda. Ingen av dessa arbetsskador har genererat någon sjukfrånvaro för medarbetaren utan lyder under kategori "nollskada". Under nämnda period är 30 tillbud rapporterade och de vanligaste tillbudena som anmäls rör någon form av orosmoment i anslutning till brukare som mår psykiskt dåligt eller är i någon form av beroendeproblematik.

En viktig och avgörande åtgärd är att alla medarbetare ska känna till och aktivt rapportera tillbud och olycksfall i programmet LISA samt att alla chefer ska känna sig trygga i, och ha

en god systematik kring, hur man dokumenterar och skriver handlingsplaner samt följer upp åtgärder kring arbetsskador och tillbud. Statistik, dokumentation och handlingsplaner gällande arbetsskador och tillbud diskuteras vid regelbundna HR-ronder tillsammans med chef. Diskussion och uppföljning kring tillbud och arbetsskador ska även regelbundet finnas på enheternas APT (arbetsplatsträff) för att synliggöra risker och vidta åtgärder.

Sjukfrånvaro¹

Tabell, sjukfrånvaro i %

	2017	2018	Differens 2017-2018
1-14 dagar	2,8	2,4	Minskat med 0,4
1-59 dagar	4,0	3,4	Minskat med 0,6
> 60 dagar	4,9	5,5	Ökat med 0,6
< 29 år	5,4	2,5	Minskat med 2,9
30-39 år	7,9	11,4	Ökat med 3,5
40-49 år	10,4	8,7	Minskat med 1,7
50-55 år	7,9	6,0	Minskat med 1,9
> 56 år	9,8	10,9	Ökat med 1,1
Kvinnor	10,2	10,0	Minskat med 0,2
Män	3,9	6,0	Ökat med 2,1

Sjukfrånvaron i socialförvaltningen under perioden januari – april 2018 var 8,9 procent. Denna statistik bygger på viss eftersläpning vad gäller januari månad och kan därmed innehålla vissa delar som rör funktionshinderverksamheten som vid årsskiftet övergick till vård- och äldreomsorgsnämnden. Därmed kan även analys och statistikjämförelse mellan vald period föregående år och innevarande år vara missvisande. Föregående år och period januari – april hade förvaltningen, med sin dåvarande organisation, en sjukfrånvaro på 9,1 procent.

¹ Redovisningen omfattar månadsavlönad personal.

Efter funktionshinderverksamhetens flytt från socialförvaltningen kan man se att den totala sjukfrånvaron minskat men att långtidssjukfrånvaron ökat. Förvaltningen ser även en förskjutning vad gäller ålderskategorier där högst frånvaro numera finns inom åldersspannet 30-39 år.

Det framgår även att sjukfrånvaro bland manliga medarbetare är högre innevarande år än föregående år. Bland de olika yrkeskategorierna ligger sjukfrånvaron högst för socialsekreterare samt ungdomsbehandlare och stödassistenter.

Aktiviteter för att sänka sjukfrånvaron beskrivs närmare under avsnitt *Arbetsmiljö*.

Sammanfattande analys av vårbokslutet

Socialnämndens ekonomi, styrning och ledning har fortsatt varit i fokus under första tertialet där förvaltningen enträget arbetat målmedvetet och fokuserat för att få kontroll på och hantera sin ekonomi. Införandet av månadsanalys med inriktning mot ekonomi, verksamhet och personal har varit en viktig del i arbetet. En del bekymmer med systemstödet återstår, vilket påverkar förutsättningarna för förvaltningen då exempelvis vårdkostnader rör sig över året. En god prognostisering är avgörande. Resultatet för april visar ett underskott på -2 440 tkr men bedömningen är att helårsprognosen är i balans.

Ett aktivt arbete pågår ute i verksamheterna för att uppfylla nämndens/ förvaltningens åtaganden, vilket har resulterat i att tre av de åtta nyckeltal som är kopplade till åtagandena är uppfyllda vid tiden för vårbokslutet. Förvaltningen har haft fortsatt fokus på att utveckla processer och arbetssätt i enlighet med kommunfullmäktiges uppdrag och ett utvecklingsarbete kring digitalisering av administrativa processer har inletts.

Arbetet med aktiviteter kopplade till nämndens arbetsmiljömål fortgår enligt plan. Då antalet årsarbetare inom förvaltningen har reducerats sedan årsskiftet blir jämförande analyser mellan åren missvisande.

Socialnämnden ser fortsatta utmaningar gällande volymökningar inom flera av nämndens ansvarsområden, vilket även resulterar i högre placeringskostnader. För att komma till rätta med de fortsatta volymökningarnas spelar de förebyggande insatserna en viktig roll. Förvaltningen ser även behov av ett kommun övergripande arbete kopplat till bostadsbristen.

Förvaltningen arbetar för att bli allt mer proaktiv. Den tunga myndighetsutövningen ökar precis som i landet i övrigt. En stor översyn av socialtjänstlagen pågår där man nu kommit med ett delbetänkande som pekar ut värdet av förebyggande insatser. Våra placeringar av barn och unga fortsätter öka samtidigt som behovet av stöd till utsatta vuxna ligger högt. Förvaltningen arbetar för att styra så mycket resurser som möjligt till det förebyggande arbetet och prioriterar samverkan med exempelvis barn och ungdomsförvaltningen för att

gemensamt göra mer kraftfulla insatser. Förvaltningen går nu också in i både regionala och nationella samverkansgrupperingar för att tillsammans med andra ta sikte på den framtida socialtjänsten. Alingsås behöver och förtjänar en socialtjänst i framkant!